

Vážený pan
Bohuslav Sobotka
předseda vlády České republiky
Úřad vlády ČR
nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1

V Praze dne 5. února 2015

Vážený pane premiére,

obracíme se na Vás jako zástupci neziskových organizací a rodičů v souvislosti s novelou školského zákona, která bude brzy projednávána Poslaneckou sněmovnou ve třetím čtení. Rádi bychom tímto vyjádřili podporu nastoupenému směru ve vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, protože upouští od jejich rozdělování na zdravotně postižené, zdravotně znevýhodněné a sociálně znevýhodněné podle současného školského zákona a přechází k systému podpůrných opatření. Od navržených změn očekáváme zlepšení situace všech – dětí, jejich učitelů i škol, kteří se dnes potýkají s mnoha problémy, jakými jsou nedostatek financí, metodické podpory, individuálního přístupu nebo rozdílná úroveň diagnostiky. Jsme si zároveň vědomi, že na aktuální novelu musí navázat další kroky podporující inkluzivní vzdělávání (reforma financování regionálního školství, změny vyhlášek č. 72/2005 Sb. a č. 73/2005 Sb.).

Přes tento správně nastoupený směr návrh novely obsahuje i problematickou část týkající se diagnostiky mentálního postižení. Jedná se konkrétně o §16a, odst. 5, podle něhož *“posouzení mentálního postižení dítěte nebo žáka pro účely tohoto zákona vždy vychází z hodnocení rozumových a adaptivních schopností dítěte nebo žáka v souvislostech jeho vývoje a jeho sociálního a kulturního prostředí.”*

Navrhovaný přístup jde, bohužel, proti smyslu celé reformy vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, protože se opět vrací k zaměřování se na diagnostiku, a to pouze jediné lékařské diagnózy, na místo kladení důrazu na individuální potřeby dítěte. Takto stanovená „školská“ definice mentálního postižení je v rozporu s mezinárodní klasifikací nemocí (MKN - 10), která je závazná pro Českou republiku jako *lege artis* postup pro stanovování nemocí.

K největším obavám ze zavedení nového postupu pro stanovení lékařské diagnózy mentálního postižení (diagnostiky) patří možnost jejího různého výkladu. Podle takto stanovené diagnostiky lišící se od lékařské definice mentálního postižení hrozí, že za mentálně postižené bude dítě označeno v rozporu s lékařskými postupy. V důsledku toho může dojít k nárůstu neoprávněně a zbytečně zařazovaných dětí do speciálního školství, za což byla Česká republika kritizována (rozsudek D.H. a ostatní vs. Česká republika u Evropského soudu pro lidská práva). K přetrvávajícímu problému se nedávno

rozhodla vyjádřit i Evropská komise, když s Českou republikou zahájila řízení pro porušení povinnosti (porušení směrnice o rasové rovnosti 2000/43/EC) kvůli diskriminaci romských dětí.

Kvůli výše zmíněným obavám bychom Vás chtěli požádat, aby se Vaše vláda zasadila o vypuštění problematické části novely školského zákona (§16a, odst. 5) během třetího čtení v Poslanecké sněmovně. S vypuštěním sporného ustanovení se ztotožňuje ve svém stanovisku i Veřejná ochránkyně práv.

Předem děkujeme za pozornost věnovanou této důležité záležitosti.

S pozdravem

Robert Basch, výkonný ředitel, Nadace Open Society Fund Praha

Veronika Doležilová, členka koordinačního výboru, Rodiče za inkluzi

Zuzana Durajová, statutární zástupce spolku, Liga lidských práv

Magdalena Karvayová, Jolana Šmarhovyčová, Miroslav Klempar, organizátoři komunit v Ostravě a skupina romských rodičů proti segregaci

Radek Laci, výkonný ředitel, Vteřina poté

Klára Laurenčíková, předsedkyně, České odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání (ČOSIV)

Maroš Matiaško, Mental Disability Advocacy Centre (MDAC)

Marta Pečeňová, předsedkyně, Za Sklem

Silvie Pýchová, výkonná ředitelka, Stála konference asociací ve vzdělávání (SKAV)

Zdeněk Ryšavý, ředitel, Romea

Jelena Silajdžić, výkonná ředitelka, Slovo 21

Zdeněk Slejška, výkonný ředitel, EDUin

András Ujlaky, výkonný ředitel, Evropské centrum pro práva Romů (ERRC)

Veronika Vaňková, zástupkyně ředitelky, IQ Roma servis

Petr Vysuček, prezident, Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel (ASNEP)

Kumar Vishwanathan, ředitel, Vzájemné soužití